

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, odbor sociálních věcí, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 7. 2005, č. j. KUOK/21204/05/OSV - DS/7025/SD - 134, v řízení o námitce podjatosti,

takto:

Soudce Krajského soudu v Ostravě, JUDr. Petr Indráček, **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 38 Cad 21/2005.

Odůvodnění:

Žalobce podal u Krajského soudu v Ostravě žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 7. 2005, č. j. KUOK/21204/05/OSV - DS/7025/SD - 134. Podáním ze dne 25. 8. 2009 a 21. 12. 2009 (obě podání na samé hranici čitelnosti) vyjádřil žalobce nepřilíš srozumitelnou a konkretizovanou námitku podjatosti. Uvedl pouze, že dle § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), jsou všichni soudci vyloučení. Dále uvedl, že proti osobám jednajícím za Krajský soud v Ostravě je vedeno řízení o zbavení způsobilosti k právním úkonům, osoby jsou zastoupeny opatrovníkem a veškeré právní úkony jsou neplatné. Na Policii ČR proti těmto osobám probíhá trestní stíhání. Pokud se jednalo o specifikaci osob, vůči nimž neurčitě formulovaná námitka podjatosti směřuje, pak jedinou konkretizovanou osobou v podání je soudce JUDr. Petr Indráček, který měl ve stejné věci se svými kolegy rozhodnout několika prvostupňovými rozsudky, proti nimž byly podány kasační stížnosti.

Námitka podjatosti byla poté Krajským soudem v Ostravě předložena Nejvyššímu správnímu soudu, který je podle § 8 odst. 5 s. ř. s. věcně příslušný o námitce podjatosti rozhodnout. Podle vyjádření JUDr. Indráčka, vůči němuž námitka podjatosti směřuje, nejsou dány důvody jeho podjatosti.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním

řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle odst. 5 téhož ustanovení může účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží.

Podle § 8 odst. 5 s.ř.s. musí být námitka zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. Nejvyšší správní soud poznamenává, že lze uznat jako dostatečně konkretizovanou pouze námitku vůči soudci JUDr. Petru Indračkovi, který byl v podání jediný výslovně označen. Nelze uplatňovat námitku podjatosti vůči soudu jako celku, či obecně vůči „osobám jednajícím za soud“. Podjatost je institutem, který se váže přísně na osobu, nikoli na instituci jako celek. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí: Soudci jsou vyloučeni z projednávání věci pro jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci vyplývá především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci; tak je tomu v případě, kdyby byl sám účastníkem řízení, nebo v případě, že by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen na svých právech (např. kdyby jinak mohl být vedlejším účastníkem). Vyloučen je také soudce, který získal o věci poznatky jiným způsobem než z dokazování při řízení (např. jako svědek vnímal skutečnosti, které jsou předmětem dokazování). Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být také založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, např. vztahem přátelským či naopak zjevně nepřátelským. Zákon přitom přímo vylučuje, aby důvodem pochybnosti o soudcově nepodjatosti mohly být okolnosti, které spočívají buď v jeho postupu v řízení v projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. V postupu soudce při projednávání konkrétní věci se totiž projevuje samotný výkon soudnictví a tyto okolnosti samy o sobě nemohou být důvodem k pochybnosti o nepodjatosti soudce.

V daném případě žalobce uvádí celou řadu skutečností, žádná z nich však nesvědčí o přímém poměru jmenovaného soudce k věci, nebo k účastníkovi - žalobci. Objektivní fakt případného probíhajícího trestního stíhání nezpůsobuje podjatost, jak byla osvětlena výše. Případné vedení řízení o zbavení způsobilosti rovněž ne (poznámka: zastoupení opatrovníkem nebylo v podání nijak prokázáno, ani specifikováno). Ani soudce sám si není vědom přímého poměru k věci nebo k účastníkovi, jak vyplývá z jeho vyjádření k námitce podjatosti. Jmenovaný soudce výslovně uvádí, že k projednávané věci ani k účastníkům nemá žádný osobní vztah a nejsou mu známy žádné okolnosti, které by jej z projednávání a rozhodnutí věci vylučovaly. Je třeba uvést, že rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Žalobcem tvrzené důvody, jak bylo výše uvedeno, nejsou tohoto charakteru a důvod pochybovat o nepodjatosti soudce, který rozhoduje v dané věci, nelze dovodit ani z vyjádření tohoto soudce, ve kterém potvrzuje, že k věci, ani k účastníkům nemá žádný osobní vztah. Pokud žalobce sám podal trestní oznámení a návrh na zbavení způsobilosti k právním úkonům jmenovaného soudce (což ovšem z žalobcových podání explicitně neplyne), je možné přiznat, že tyto skutečnosti by za určitých okolností mohly založit

(subjektivní) negativní vztah soudce k žalobci, který by mohl vyvolat pochybnosti o podjatosti soudce a nestrannosti soudního rozhodování. K této věci se již dříve vyjádřil Nejvyšší správní soud v usnesení č. j. Nao 52/2009 - 39, ve kterém odkázal zejména na usnesení NSS ze dne 14. 7. 2009, č. j. Nao 36/2009 - 49, kde bylo konstatováno, že „soudce ve výkonu své veřejné funkce musí být připraven na konfrontaci s bytí i nedůvodnou a nepodloženou kritikou a na nikoliv přátelské jednání účastníků, aniž by jej tyto skutečnosti automaticky vyloučily z projednání a rozhodování věci“. Ve vztahu k podanému trestnímu oznámení účastníkem řízení proti soudci dospěl ve stejném usnesení Nejvyšší správní soud k závěru, že podá-li účastník řízení podnět k prošetření trestného činu, jehož se měl dopustit soudce rozhodující v jeho věci, nezaloží to zpravidla bez dalšího důvod pro vyloučení tohoto soudce z projednávání a rozhodování v dané věci. Jak Nejvyšší správní soud uvedl dále, „opačný přístup by mohl velmi snadno vyústit v možnost účastníků ovlivňovat složení ve věci rozhodujícího senátu např. podáváním bytí i zcela zjevně a zřejmě nedůvodných trestních oznámení, která by pak automaticky vedla k vyloučení soudce.(...) Podání trestního oznámení na soudce účastníkem pro jeho rozhodovací činnost jistě může za určitých okolností v soudci vyvolat nepřátelský postoj vůči tomuto účastníku. Na druhé straně lze jen těžko uzavřít, že tato skutečnost vždy a automaticky vyvolá negativní vztah soudce k účastníku řízení. V tomto směru se však posouzení jednotlivých případů vzpírá zobecnění a vždy se bude odvíjet od vážení různých skutečností, pojících se s konkrétní věcí.“ Obdobné závěry lze podle názoru Nejvyššího správního soudu v dané situaci vztáhnout i na případ podání návrhu na zbavení způsobilosti k právním úkonům soudce účastníkem řízení. Z námitky podjatosti v nyní projednávaném případě nevyplývá, že by se jednalo o osobní úkon žalobce vůči soudci, a z vyjádření jmenovaného soudce nevyplývá, že by např. podáním trestního oznámení získal poměr k věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům, který by ho vylučoval z dalšího rozhodování. Jinými slovy, z příslušných vyjádření zúčastněných subjektů nelze dovodit, že by žalobcem uváděné skutečnosti založily negativní vztah dotčeného soudce k žalobci, který by ovlivnil jeho další rozhodování.

O případné podjatosti uvedeného soudce pak nesvědčí ani jiná skutečnost obsažená ve spise. Žalobce dále ve svém podání zmínil, že JUDr. Indráček projednával a rozhodoval jeho jiné věci. Jak plyne ze shora uvedeného ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., důvodem pro vyloučení soudce nemohou být okolnosti, které spočívají v jeho rozhodování v jiných věcech, tedy v tomto případě dřívější rozhodování JUDr. Indráčka ve věcech žalobce. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle pak není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobce. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud vznesené námitce podjatosti jmenovaného soudce nevyhověl, což vyjádřil ve výroku tohoto usnesení (§ 8 odst. 5 s. ř. s.).

Na základě výše uvedeného pak Nejvyšší správní soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

Pro úplnost se poznamenává, že žalobce ve vyjádření k probíhajícímu řízení o námitce podjatosti u Nejvyššího správního soudu uvedl, že „ve stejné věci a ve věci samé jednají vyloučení soudci NSS“. Je třeba uvést, že rozhodování vyloučeného soudce je závažnou skutečností, která může vést ke zrušení rozhodnutí ve věci. (Podle § 103 písm. d/ s. ř. s. lze např. kasační stížnost podat mj. z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen.) V daném případě však nebylo zjištěno, že by soudci šestého senátu Nejvyššího správního

soudu byli vyloučeni z rozhodování ve věci. Naopak, v témže spise se nachází dřívější rozhodnutí z května 2008 o námitce podjatosti (vznesené při projednávání kasační stížnosti proti usnesení o přerušení řízení), kterým soudci šestého senátu NSS JUDr. Bohuslav Hnízdl, JUDr. Milada Tomková a JUDr. Brigita Chrástilová explicitně nebyli vyloučeni z projednávání a rozhodnutí ve věci (poznámka: jmenovitě proti JUDr. Kateřině Šimáčkové pak námitka podjatosti není výslovně podána, či specifikována - k osobnímu charakteru institutu podjatosti viz výše).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. února 2010

Hnízdl

JUDr. Bohuslav

předseda senátu